

raad voor cultuur
raad voor cultuur
raad voor cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
postbus 61243
2506 AE Den Haag
telefoon +31(0)70 310 66 86
fax +31(0)70 361 47 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

datum: 20 JULI 2005
uw kenmerk: C/S&A/05/964
uw brief van: 11 mei 2005
ons kenmerk: arc-2005.02405/1

onderwerp: ontwerp-selectielijst archiefbescheiden op het beleidsterrein *Rijksdienst voor het wegverkeer/RDW* over de periode vanaf 1951 voor de zorgdragers de RDW en de minister van Verkeer en Waterstaat

Zeer geachte mevrouw Van der Laan,

1. In uw hierboven vermelde brief vraagt u de Raad voor Cultuur advies over de ontwerp-selectielijst op het beleidsterrein *Rijksdienst voor het wegverkeer/RDW* over de periode vanaf 1951 die hierboven genoemde overheidsorganen in hun hoedanigheid van zorgdrager in de zin van de Archiefwet 1995 willen doen vaststellen.
In uw brief verzocht u de Raad om binnen drie maanden advies uit te brengen. Hij biedt u bij deze zijn bevindingen¹ aan.
2. De Raad heeft de ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen worden in respectievelijk de paragrafen 4 en 5 uitgewerkt. De Raad adviseert u deze selectielijst vast te stellen voor de periode vanaf 1951, met inachtneming van de in dit advies gemaakte opmerkingen.
De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies beantwoord.

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad.

3. *Toetsing van procedurele aspecten*

§ 3.1. Ontwerp-lijst

Deze ontwerp-lijst is tot stand gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-) overheid, de zogenaamde methode Institutioneel Onderzoek (IO). Aan het ontwerp is een onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het rapport *Het blik waardig keuren. Een institutioneel onderzoek naar het handelen van de RDW, 1951-* (Veendam, 2004, niet gepubliceerd). Tevens is gebruik gemaakt van een eerder rapport, *De Heilige Koe geboekstaafd, een institutioneel onderzoek naar het handelen van de Rijksdienst voor het Wegverkeer, 1951-1994* (PIVOT-rapport nr. 18, 's-Gravenhage, 1994). De voorliggende lijst zal de selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de Rijksdienst Wegverkeer (Stcrt. 1997, 70) vervangen.

§ 3.2. Driehoeksoverleg

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, ontwerp-selectielijsten tot stand komen.

Hieruit is de Raad gebleken, dat dit overleg voor alle aanvragende zorgdragers was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft. Al ten tijde van het driehoeksoverleg is een historicus uitgenodigd om als externe deskundige aan de voorbereiding van de ontwerp-lijst mee te werken.

§ 3.3. Terinzagelegging

De openbare terinzagelegging heeft, zoals uw adviesaanvraag vermeldt, niet geresulteerd in reacties.

4. *Toetsing van inhoudelijke aspecten*

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerp-lijst (§ 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§ 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (§ 4.3).

§ 4.1. De reikwijdte van de ontwerp-lijst en het driehoeksoverleg

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen over de periode vanaf 1951 waarvan de neerslag valt onder de archiefwettelijke zorg van bovengenoemde zorgdragers.

In de aanvraag van de minister van Verkeer en Waterstaat ontbreekt de actor Raad voor de Periodieke Veiligheidskeuring die onder zijn zorg valt en ook in het BSD is opgenomen. De Raad gaat er van uit dat het verzoek tot vaststelling ook betrekking heeft op deze actor.

§ 4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en - criteria

Uit het driehoeksverslag blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie waarin ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur. De Raad constateert dat de formulering van de selectiedoelstelling in het verslag van het driehoeksoverleg afwijkt van die in de ontwerp-lijst, en eveneens van de algemeen gangbare formulering van de doelstelling. Aan de oorspronkelijke formulering, dat met het te bewaren materiaal de reconstructie van de hoofdlijnen van het handelen van de rijksoverheid mogelijk moet zijn, voegt het verslag toe dat ook een reconstructie te maken moet zijn *van de belangrijkste historisch-maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen, voor zover deze zijn te reconstrueren uit overheidsarchieven*. De Raad zal op deze opvallende, zij het onopvallend gebrachte, wijziging in het selectiebeleid en de consequenties daarvan nader ingaan in deel 2 van zijn advies over erfgoedselectie, dat naar verwachting eind juli 2005 wordt uitgebracht.²

§ 4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen

De Raad is er, op basis van het verslag driehoeksoverleg en de ontwerp-lijst die daar het resultaat van is, van overtuigd dat de ontwerp-lijst grotendeels recht doet aan de selectiedoelstelling en in voldoende mate rekening houdt met het cultuurhistorisch belang, het administratieve belang en het belang van de rechten bewijzende burgers. Bij een aantal waarderingen en afwegingen die daaraan ten grondslag liggen, zet hij echter vraagtekens. In de navolgende paragraaf gaat de Raad nader in op zijn bedenkingen.

5. *Nadere beoordeling van de ontwerp-lijst*

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst gezien. Deze geeft hem aanleiding tot het plaatsen van de hierna volgende opmerkingen.

Uitvoeringsregels

De handelingen met betrekking tot het vaststellen van uitvoeringsregelingen door de minister van Verkeer en Waterstaat (nrs. 22-35 en 44-53) zijn erg gedetailleerd. Hetzelfde product komt bij meerdere handelingen voor (zie de

² *Deel I van het advies is reeds verschenen: Het tekort van het teveel. Over de rijksverantwoordelijkheid voor cultureel erfgoed, rc-2004.01917/2, 7 april 2005.*

productopsommingen in *Het blik waardig keuren*, p. 34-36). De Raad adviseert u, omwille van de hanteerbaarheid en de duurzaamheid van de lijst, deze handelingen samen te voegen.

De Raad is daarbij van mening dat deze handelingen ten onrechte met een B 1 gewaardeerd zijn (BSD p. 18-20). Zijns inziens kan in veel gevallen volstaan worden met de regeling zoals die in de Staatscourant geplaatst is. De Raad adviseert u de waardering van deze handelingen te heroverwegen en met een V te waarderen. Mocht de gehele neerslag omtrent de totstandkoming van een regeling wel voor bewaring in aanmerking komen dan is volgens de Raad een B 5 meer op zijn plaats.

Handelingen met rechtspositionele lading

Handeling 110 omvat veel stukken van rechtspositionele aard. De voorgestelde vernietigingstermijn van 5 jaar na vervallen belang is in zo'n geval te kort vanuit de optiek van de recht- en bewijszoekende burger (lees: de werknemer in kwestie). De Raad adviseert u voor deze handeling de voor rechtspositionele handelingen gangbare termijn van '75 jaar na geboortedatum of 10 jaar na overlijden of einde dienstverband' te hanteren.

IT-infrastructuur

Enkele van de (basis)registraties van de RDW komen geheel of gedeeltelijk voor bewaring in aanmerking (zie bijv. handeling nr. 57, 185). Hierbij kan het van belang zijn bepaalde gegevens met betrekking tot de ontwikkeling of het beheer van de IT-infrastructuur (zoals vervat in handeling 114 en 115) te bewaren. De Raad wijst u er op dat artikel. 9 van de Regeling geordende en toegankelijke staat archiefbescheiden dat feitelijk ook voorschrijft. De Raad adviseert u de waardering van deze handelingen zo aan te passen dat de veiligstelling van deze gegevens gewaarborgd is.

De Raad pleit ook voor een ruimhartig bewaarbeleid ten aanzien van de ontwikkeling van de specifieke IT-systemen van de RDW, de systemen die nodig zijn voor de uitvoering van de hoofdtaken (handeling 114 in combinatie met 113). In de periode na de Tweede Wereldoorlog zijn de werkprocessen van de overheid geleidelijk steeds meer geautomatiseerd. De Raad is van mening dat instellingen als de RDW, de Belastingdienst en de Informatie Beheer Groep exemplarisch zijn voor de impact die automatisering heeft gehad op het functioneren van uitvoeringsinstellingen. Daarom acht hij het van belang, niet zozeer vanuit de hoofdlijnen van het handelen van de RDW, maar veeleer vanuit maatschappelijk-historisch oogpunt, om met de nodige omzichtigheid om te gaan met bescheiden over de invoering van ICT, plannen, projecten, successen, missers, specifieke systemen enz. die daarvan een beeld kunnen geven.

Overdracht te vernietigen bescheiden aan derden

In het driehoeksoverleg hebben de materiedeskundigen gevraagd of te vernietigen bescheiden opgenomen kunnen worden in de collectie van het European Centre for Mobility Documentation (ECMD) te Eindhoven. Door de vertegenwoordiger van de algemeen rijksarchivaris is gesteld dat dit op grond van de Archiefwet 1995 niet mogelijk is.

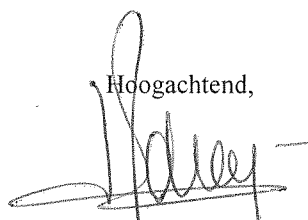
Een vergelijkbaar situatie heeft zich voorgedaan bij het driehoeksoverleg voor het BSD op het beleidsterrein Sociale Verzekeringen. Daar wensen zorgdragers bepaalde bescheiden en/of gegevens over te dragen aan het Steinmetz-archief. Er is in dat overleg afgesproken dat de zorgdragers hierover overleg zullen voeren. De Raad adviseert het Nationaal Archief bij de bepaling van zijn standpunt ook de vergelijkbare vraag van het ECMD mee te nemen. Wellicht kan de oplossing die gevonden wordt op het beleidsterrein Sociale Verzekeringen ook toegepast worden ten aanzien van de ECMD.

Kamervragen

De Raad adviseert u na te gaan of ZBO's zoals de RDW rechtstreeks antwoord kunnen geven op kamervragen. Als niet het geval is, kan handeling 195 vervallen. De informatieverstrekking aan de minister ten behoeve van het beantwoorden van kamervragen door deze, valt reeds onder handeling 193.

6. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor de periode vanaf 1951 met inachtneming van de opmerkingen die gemaakt zijn in dit advies.

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

C.H. Weeda
Algemeen secretaris